

Rättstavning

2005/2006

www.sofiadistans.nu

Innehåll	Sid
<u>Rättstavning</u>	3
<u>Vokaler</u>	3
<u>Konsonanter</u>	4
<u>Mer om stavning och stavningsregler</u>	5
<u>Några regler</u>	
<u>Släktskapsregeln</u>	
<u>Enkel eller dubbel konsonant?</u>	
<u>M-ljudet</u>	
<u>N-ljudet</u>	
<u>Ng-ljudet</u>	
<u>J-ljudet</u>	
<u>Sj-ljudet</u>	
<u>Tj-ljudet</u>	
<u>Å-ljudet</u>	
<u>Ä-ljudet</u>	
<u>Svårstavade ord</u>	
<u>Ovningar</u>	
<u>Enkel eller dubbel konsonant?</u>	
<u>Fyll i rätt antal m i följande ord.</u>	
<u>Fyll i å-ljuden i meningarna</u>	
<u>Ä-ljudet</u>	
<u>Träna på att stava följande ord!</u>	

Rättstavning

Mål:

- att kunna alfabetet
- att känna till några viktiga stavningsregler
- att kunna skilja mellan konsonanter och hårda och mjuka vokaler.

Varför tror du att man stavar fel?

På s 66-68 i *Skrivbyrån* finns några stavningstips. Förutom detta bör du lära in de regler som jag räknar upp här nedan.

- Den första regeln kallas **släktskapsregeln**.
- Den andra handlar om **långa och korta vokaler**. Huvudregeln är att man skriver EN konsonant efter lång vokal och (minst) TVÅ efter kort. För att kunna använda dig av den regeln måste du först och främst ha klart för dig vad en **vokal** och en **konsonant** är för något:

Ytterligare en orsak är att man helt enkelt inte ser skillnad på bokstäverna. Det kallas för dyslexi. Om du har dyslexi, är det bra om du berättar det för oss, så att vi kan hjälpa dig lite extra.

Om du tycker att det är lite svårt att stava i största allmänhet ska du läsa de enkla råden som står på samma sida. Ett tips är att samla på svåra ord i en egen liten glosbok.

Längre ner i det här avsnittet finns en lång lista med svårstavade ord.

Ta 25 av orden i stavningsläxa per lektion och skriv dem en eller flera gånger i din glosbok, tills du kan dem.

Alfabetet ser olika ut i olika språk. I det svenska alfabetet räknar man t.ex. in Å, Ä och Ö. De finns inte i några andra språk. Men å andra sidan har de bokstäver som vi inte har.

Det svenska alfabetet består av 28 bokstäver, från A till Ö.

Kan du det svenska alfabetet? Om inte, är det mycket viktigt att du lär dig det nu!

Av våra 28 bokstäver är 19 stycken **konsonanter**.

Resten, det vill säga 9 stycken, är **vokaler**.

A. Vokaler

Här är en liten vokalramsa som kan vara bra att kunna:

A O U Å hårda liksom stenen grå

E I Y Ä Ö mjuka som den vita snö.

Kan du den ramsan kan du också komma ihåg alla vokaler.

Vokalerna är de enda bokstäver som kan uttalas på flera sätt.
Man brukar tala om LÅNGA och KORTA vokaler.
En lång vokal låter precis som när du läser alfabetet:

AbcdEfghIjklmnOpqrstUvxYzÅÄÖ

Jämför uttalet av samma vokal i följande ordpar:

hat	hatt
fet	fett
sil	sill
sot	sort
ful	full
nys	nyss
skåla	skålla
skäl	skäll
föl	föll

I den vänstra raden är vokalerna LÅNGA.
I den högra raden är vokalerna KORTA.

B. Konsonanter

Nästa steg är att förstå vad en konsonant är.

Jo, konsonanterna är förstas de 19 bokstäver i alfabetet som inte är vokaler.

En konsonant kan man bara uttala på ett sätt i svenskan. Försök uttala ljudet p på två sätt.
Eller ljudet k. Förmodligen skulle du kvävas eller bli knasig.

En konsonant kan alltså inte delas upp i långa och korta.

En konsonant sägs istället vara **enkel** eller **dubbel**. Men här handlar det inte om hur konsonanten låter, utan hur den **stavas**.

Stavas ett visst ord med EN konsonant mellan varje vokal är konsonanten enkel.

Stavas ordet med (minst) TVÅ konsonanter mellan eller efter varje vokal är konsonanten/konsonantgruppen (= olika konsonanter tillsammans) dubbel.

Jämför följande ord:

val	vall	vals
föl	föll	följe
ros	rossla	rosta
ful	full	fumla

I den vänstra spalten är konsonanterna **enkla**.

I den mittersta och den högra spalten är konsonanterna **dubbla**.

Titta nu på dessa tre spalter igen, men lägg istället märke till de första vokalerna i orden.

Vilka vokaler är långa? Vilka vokaler är korta?

Vokalerna i den vänstra spalten är långa.

Alltså: långa vokaler följs av enkel konsonant!

Vokalerna i de två högra spalterna är korta.

Alltså: korta vokaler följs av dubbel konsonant!

Undantaget är när en kort vokal är **obetonad**. Men betnad menar man den vokalen i ordet som man trycker lite extra på i uttalet. I orden nedan ligger betoningen på det stället som är understruket.

Ex.	pil <u>o</u> t
	kal <u>a</u> s
	min <u>u</u> t

De första vokalerna (i, a och i) är korta men följs inte av dubbel konsonant på grund av att de följande vokalerna uttalas med ett större tryck. Det är lite knepigt att förklara, men prova själv att uttala orden dramatiskt och med hög röst. En obetonad vokal kan man nästan viska fram om man har lust.

Fortsätt gå igenom Mer om stavning och stavningsregler här nedan.

Öva sedan!

Tjuvkika inte i facit!

Mer om stavning och stavningsregler

Varför stavar man fel ibland?

- Man kanske uttalar ordet slarvigt och vet helt enkelt inte vad det heter.
Ex: bibliotek (inte “biblotek”), åtminstone (inte “åtminstone”)
- Man tänker inte på vad ordet egentligen betyder, på dess ursprung.
- Ex: handduk — en duk för händerna, meddela — dela med sig. Barnet sover tryggt (av trygg).
- Man kanske påverkas av stavningen av lika lydande ord tyskan, engelskan eller franskan. På svenska skriver vi t ex intressant, adress, flanell, medicin
- Man har använt ett slanguttryck så ofta att man glömt bort det riktiga ordet. gymnastik (Inte “gympa”), biblioteket (inte “bibblan”).
- Man har kanske helt enkelt för bråttom och slarvar!

Hur undviker man fel?

- Läs igenom texten noga och kontrollera alla ord. Titta noggrant på alla orden.
- Slå upp i ordlistan alla ord som du känner dig osäker på.
- Nya ord som du möter ska du arbeta med. Skriv av ordet några gånger, slå upp det i ordlistan så att du kan uttala det rätt och vet vad det betyder.
- Fundera över ordens ursprung. Förutom att det hjälper dig vid stavningen, så är det roligt att laborera med ord!
- Gör en lista på de ord som du ofta stavar fel på. Plugga in den rätta stavningen.

- Öva! Öva! Öva!

Några regler

Släktskapsregeln

- Ord som är släkt, d v s kommer av samma grundord, behåller ofta grundordets stavning när de böjs.

Ex: trycka — tryckt, trygg — tryggt, dag — dags Undantag: m och n i vissa former. Se nedan.

Enkel eller dubbel konsonant?

- Efter lång vokal (när vokalen låter som i alfabetet) skriver man enkel konsonant. Ex: val, hal, kal
- Efter kort vokal följer minst två konsonanter, antingen två av samma slag (dubbelteckning) eller två olika konsonanter.
- Ex: vall, vals, hall, hals, kall, kalv
- Efter kort vokal i obetonad stavelse skrivs oftast konsonanten enkel.
Ex: pilot, kalas, minut

M-ljudet

- M-ljudet dubbeltecknas aldrig framför en annan konsonant, hur än grundordet stavas. Här gäller alltså inte släktskapsregeln! Ex: himmel — himlen — himlar, gammal — gamla, timmer — timra
- M-ljudet dubbeltecknas inte i slutet av ord, även om vokalen framför är kort.
Ex: stam, fram, kam, kom
Undantag: damm, lamm och ramm (stäven på ett krigsfartyg)
- M-ljudet dubbeltecknas samman med Rom och dom.
Ex: romare, romersk, dom
- I övrigt följer m-ljudet samma regler som andra konsonanter.

N-ljudet

- N-ljudet dubbeltecknas aldrig framför d eller t hur än grundordet stavas.
Här gäller alltså inte släktskapsregeln.
Ex: tunn — tunt, känna — kände — känt, noggrann — noggrant
- Däremot följer n-ljudet släktskapsregeln framför s.
Ex: kännas — känns, minnas — minns, finnas — finns
- N-ljudet stavas med ett n efter kort vokal i följande småord:
han den min hon mun
kan igen din Gun män
man men sin kun(skap) vän
sen (= sedan) än
- I övrigt följer n-ljudet samma regler som andra konsonanter.

Ng-ljudet

- Ng-ljudet stavas vanligen med ng. Ex: vingar, lunga, stänga, stängt
- Ng-ljudet stavas med n framför k. Ex: vinka, lunka, stänka, stänkt
- Ng-ljudet stavas med g framför n. Ex: lugn, ugn, vagn.
- Obs! tvungen, tvungna

J-ljudet

- J-ljudet stavas vanligen med j framför hårda vokaler.
Ex: jag, jord, jul
- J-ljudet stavas vanligen med g framför mjuka vokaler.
Ex: genast, gissa, gyttja, göra
Undantag: I några ord stavas j-ljudet med j även framför mjuk vokal.
Ex: jesuit, jippo, jycke, jätte, jökel
- J-ljudet stavas också med
 - dj, t ex djungel, djur
 - gj, t ex gjorde, gjuta
 - hj, t ex hjärta, hjortron
 - lj, t ex ljus, ljud

Sj-ljudet

- Sj-ljudet stavas vanligen med sj framför hårda vokaler.
Ex: sjaskig, ansjovis, sju, sjåpig Undantag: människa, marskalk
- Sj-ljudet stavas oftast med sk framför mjuka vokaler.
Ex: sken, skina, sky, skämmas, skön
Undantag: själ, själv, sjätte, sjö
- Sj-ljudet stavas också med
 - stj i fem ord:
stjåla, stjålk, stjålpa, stjårna, stjårt
 - skj i fyra ord:
skjorta, skjul, skjuta, skjut
- I lånord stavas sj-ljudet på flera olika sätt:
 - ch, t ex chef
 - sch, t ex schack
 - g, t ex giraff
 - ge, t ex bandage
 - j, t ex jourhavande
 - ti, t ex station
 - si t ex television
 - ssi, t ex diskussion
 - sh, t ex shorts

Tj-ljudet

- Tj-ljudet stavas regel med tj framför hårda vokaler.
Ex: tjata, tjog, tjusa
- Tj-ljudet stavas oftast med k framför mjuka vokaler.
Ex: kela, kila, kyckling, kärlek, köpa
Undantag: I några ord stavas tj-ljudet med tj även framför mjuk vokal.
Ex: tjej, tji, tjåna, tjöt
- Tj-ljudet stavas på annat sätt i några få ord.
 - kj: kjol, Kjell
 - ch: charter, check, Chile, chintz, chips, choke

Å-ljudet

- Å-ljudet stavas i regel med å i ord med lång vokal.

Ex: våning, fånig, båt

Undantag: I några ord stavas långt å-ljud med o, t ex honung, konung, sova, lova, rodna,

- Å stavas oftast med o i ord med kort vokal.

Ex: kotte, Lotta, trots, potta

Undantag: några ord stavas kort å-ljud med å, t ex åtta, många, måste, råtta

Ä-ljudet

- Ä-ljudet stavas med ä ord med lång vokal.

Ex: ära, läsa, räkna

- I ord med kort vokal stavas ä-ljudet ibland med ä, ibland med e.

Ex: värk, välja, bäst — verk, helst, mest

- I lånord stavas ä-ljudet med e. Ex: bukett, biljett, kuvert, konsert

Svårstavade ord

Lär dig 20-25 ord per lektion

absolut	främmande	kunde	själ
adress	förrän	kände	skilja
affär	förstås	känns	skjutsa
aldrig	galopp	känsla	skölja
alldeles	gamla	känt	skälver
allmänhet	ganska	ledsen	snabbt
allra	generös	lova	somliga
alltjämt	gångna	lugnt	Sverige
andfådd	hade	längre	synnerligen
anledning	hellre	lärrarinna	småningom
annars	helst	meddela	särskilt
annons	hemifrån	medicin	tabell
augusti	himlen	mindre	temperatur
balett	hittills	modern	terräng
berätta	honom	mottaga	tidning
bibliotek	hotell	naturligtvis	tillåten
bomull	huvudvärk	nervös	tolfte
bråttom	hållplats	noggrant	trots
chans	hälften	november	trottoar
cykel	iaktta	nämligen	tryggt
december	ingenjör	nätt och jämnt	tunt
direkt	inom	också	tvungna
diskussion	inre	ofta	tyvärr
doktor	intelligent	oktober	uppsagd
dylikt	intervjua	originell	utveckling
egentligen	intressant	ovanför	verkligen
elfte	intresserad	parallell	vilken
emellertid	irritera	patient	villkor
endast	januari	plötsligt	vistas
energi	jämföra	precis	välkomna
faktiskt	jämnårig	present	ytterligare
fastän	jämt och samt	restaurang	yttre
februari	jämvikt	rodnad	ålderdom
finns	kanske	sagt	åtminstone
fanns	kassett	samarbete	ändå
flanell	katalog	september	äntligen
flesta	kolossal	signal	öppen
fordrar	kommitté	sjunka	överens

Övningar

Enkel eller dubbel konsonant?

Sätt in rätt form av adjektiven i följande satser:

- gammal 1. Bilarna var _____
2. Vi bor i ett _____ hus.
- dum 3. Jag tycker inte om dina _____ skämt.
4. Det var inte så _____
- sann 5. Det var _____ berättelser ur livet.
6. Ryktet visade sig vara _____
- tunn 7. Ett _____ lager olja täckte vattenytan.
8. Pannkakorna blev alltför _____
- ljum 9. Jag tycker inte om _____ kaffe.
10. Sommarkvällarna var _____
- långsam 11. Deras rörelser var _____
12. Går ni alltid så här _____ ?

Fyll i rätt antal m i följande ord.
Rådfråga reglerna om du är osäker.

13. ru_____et ru_____stera ru_____
14. he_____ inhe_____sk he_____ska
15. strö_____ing strö_____ strö_____a
16. blo_____ blo_____or blo_____ster
17. si_____ning bröstsi_____ si_____a
18. tu_____e tu_____la tu_____
19. ry_____ning ry_____a ry_____lig
20. tä_____ja ta_____a ta_____
21. sta_____ sta_____a stä_____pel

Facit

1 gamla

2 gammalt

3 dumma

4 dumt

5 sanna

6 sant

7 tunt

8 tunna

9 ljumt

10 ljumma

11 lågsamma

12 långsamt

13 rummet rumstera rum

14 hem inhemsk hemma

15 strömmng ström strömma

16 blom blommor blomster

17 simning bröstsim simma

18 tumme tumta tum

19 rymning rymma rymlig

20 tämjja tama tam

21 stam stamma stämpel

Fyll i å-ljuden i meningarna.

- 1 När vi fl_____tt igelk_____tten, lät vi göra en fl_____tt päls av skinnet.
- 2 När M _____ns hade g _____ var det slut på allt g_____it i sk_____len.
- 3 Bl_____tt du kan hjälpa mig att m _____la huset bl_____tt.
- 4 När vi kokar k _____l, eldar vi med k _____l.
- 5 Vid h _____vet fanns bl _____tt en fiskh_____v.
- 6 Det är g _____tt med grönk _____l, som är stekt i fl_____tt.
- 7 När St_____lmannen g_____tt, fann vi ett bl_____tt märke, där han st_____tt.
- 8 Fast det bl_____ste, var det g_____it om kräftor, för vi fick h_____full.

Facit

1 flått	igelkotten	flott	
2 Måns	gått	gott	skålen
3 Blott	måla	blått	
4 kål	kol		
5 hovet	blott	fiskhåv	
6 gott	grönkål	flott	
7 Stålmannen	gått	blått	stått
8 blåste	gott	håven	

Ä-ljudet

Några ord som låter lika men som stavas olika:

tandvärk — stålverk

fästman — festmat

hönsägg — knivsegg

uppväcka — arbetsvecka

sagoälva — fotbollselva

Fyll i ä-ljudet i följande stycke:

1 Efter en v____cka i stål v____ fick jag v____rk i h____len.

2 Det var v____rkligen sm____rtsamt. Jag tog bl____ckpennan och skrev ____lva rader och

3 sjukanm____lde mig,

4 fast____n jag n____tt och j____mnt ____r skrivkunnig.

5 Papperet f____ste jag med t____jp på v____ggen

6 i min v____rkstad.

7 På kv____llen kom min v____n in med f____m ____gg.

Facit

1 vecka stålverk värk hälen

2 verkligen smärtsamt bläckpennan elva

3 sjukanmälde

4 fastän nätt jämnt är

5 fäste tejp väggen

6 verkstad

7 kvällen vän fem ägg

Träna på att stava följande ord!

**deklaration generation gratulation irritation kollision konstruktion
produktion reaktion realisation reparation situation**

Täck över orden!

Fyll i rätt ord i följande meningar:

1 En cykelreparatör utför r_____er

2 och en gratulant framför g_____er

3 Genom en snabb _____

4 i en farlig s_____

5 har många bilförare undvikit en k_____.

6 P_____en minskar

7 om det råder i_____ på arbetsplatsen.

8 Även om man handlar på r_____

9 bör man titta på varud_____en.

I följande ordsamling finns två ord där j uttalas som sj-ljud.
Skriv dem efter rätt ordförklaring nedan!

**jacka jaguar japan jazz jeep jodding
journal jolle justera juvel justitieminister**

10 dagbok, tidskrift =

11 rätta till, granska =

Facit

- 1 reparationer
- 2 gratulationer
- 3 reaktion
- 4 situation
- 5 kollision
- 6 produktion
- 7 irritation
- 8 realisation
- 9 deklARATION

- 10 journal
- 11 justera

Sj-ljudet i några vanliga låneord.

Välj mellan **ch g j sh sch sj** !

1 ___alett	___ampoo	___arlakansfeber
2 ___aufför	___ema	___ef
3 ___elé	___enerös	___eni
4 ___ournal	___orts	___oklad
5 ___oppingväska	___ustera	___äfer
6 ___enerad	___ack	___assi

Facit

1 sjalett	shampoo	scharlakansfeber	
2 chaufför	schema	chef	
3 gelé	generös	geni	
4 journal	shorts	choklad	
5 shoppingväska		justera	schäfer
6 generad	schack	chassi	

Fyll i tj-ljuden!

1 En ___änslolös ___uv stal ett ___og ___urhudar ur ett ___ylrum.

2 Han packade dem i en ___ista och ___örde dem till flygplatsen och därifrån med ___inesiskt ___arterflyg

3 till ___ile. En ___ock ___irurg ___öpte ___istan och betalade med en ___eck på

4 ___ugotusen kronor. Av detta betalade ___uven ___ugo procent i skatt.

5 Hur mycket ___änade han?

Facit

1 känslolös	tjuv	tjog	tjurhudar	kylrum	
2 kista	körde	kinesiskt	charterflyg		
3 Chile	tjock	kirurg	köpte	kistan	check
4 tjugotusen	tjuven	tjugo			
5 tjänade					

Övningar

Enkel eller dubbel konsonant?

11

12 Sätt in rätt form av adjektiven i följande satser:

- 1 gammal Bilarna var _____ .
- 2 Vi bor i ett _____ hus.
- 3 dum Jag tycker inte om dina _____ skämt.
- 4 Det var inte så _____ .
- 5 sann Det var _____ berättelser ur livet.
- 6 Ryktet visade sig vara _____ .
- 7 tunn Ett _____ lager olja täckte vattenytan.
- 8 Pannkakorna blev alltför _____ .
- 9 ljum Jag tycker inte om _____ kaffe.
- 10 Sommarkvällarna var _____ .
- 11 långsam Deras rörelser var _____ .
- 12 Går ni alltid så här _____ ?

13 Fyll i rätt antal m i följande ord. Rådfråga reglerna om du är osäker.

- 13 ru _____ et ru _____ stera ru _____
- 14 he _____ inhe _____ sk he _____ a
- 15 strö _____ ning strö _____ strö _____ a
- 16 blo _____ blo _____ or blo _____ ster
- 17 si _____ ning bröstsi _____ si _____ a
- 18 tu _____ e tu _____ la tu _____
- 19 ry _____ ning ry _____ a ry _____ lig
- 20 tä _____ ja ta _____ a ta _____
- 21 sta _____ sta _____ a stä _____ pel

Fact

1 gamla	8 tunna	15 strömning	ström	strömma
2 gammalt	9 ljumt	16 blom	blommor	blomster
3 dumma	10 ljumma	17 simning	bröstsöm	simma
4 dumt	11 långsamma	18 tumme	tumla	tum
5 sanna	12 långsamt	19 rymning	rymma	rymlig
6 sant	13 rummet	rumstera	rum	
7 tunt	14 hem	inhemsk	hemma	
		20 tämja	tama	tam
		21 stam	stamma	stämpel

8 Fyll i å-ljuden i meningarna.

- 1 När vi fl____tt igelk____tten, lät vi göra en fl____tt päls av skinnet.
- 2 När M____ns hade g____tt, var det slut på allt g____tt i sk____len.
- 3 Bl____tt du kan hjälpa mig att m____la huset bl____tt.
- 4 När vi kokar k____l, eldar vi med k____l.
- 5 Vid h____vet fanns bl____tt en fiskh____v.
- 6 Det är g____tt med grönk____l, som är stekt i fl____tt.
- 7 När St____lmannen g____tt, fann vi ett bl____tt märke, där han st____tt.
- 8 Fast det bl____ste, var det g____tt om kräftor, för vi fick h____ven full.

Facit

1 flått igelkotten flott	4 kål kol	7 Stålmannen gått blått stått
2 Måns gått gott skålen	5 hovet blott fiskhåv	8 blåste gott häven
3 Blott måla blått	6 gott grönkål flott	

Diktamen

Å- och Ä-ljudet

Värre tandvärk än jag hade förra veckan, har jag aldrig haft. Äldre människor berättar ibland om de borrhande smärtor de hade i ungdomen, när de på någon fest druckit någon kall vätska. Men det kan verkligen inte mäta sig med min värk. Den kändes som om någon kopplat 220 volt direkt på tanden. Ändå låtsades jag om ingenting, ända tills toppen av plåga nåddes. Då vrålade jag så att jag väckte hela kontoret, som sov efter ett kraftigt mål kalops.

Skriv av stycket här, innan du skriver efter diktamen.

Några ord som låter lika men som stavas olika:

bläckhorn — bleckplåt	tandvärk — stålverk
fästman — festmat	hönsägg — knivsegg
uppväcka — arbetsvecka	sagoälva — fotbollselva

5 Fyll i ä-ljudet i följande stycke:

- 1 Efter en v____cka i stål____rket fick jag v____rk i h____len.
 2 Det var v____rkligen sm____rtsamt. Jag tog bl____ckp____nnan
 3 och skrev ____lva pr____ktiga rader och sjukanm____lde mig,
 4 fast____n jag n____tt och j____mnt ____r skrivkunnig.
 5 Papperet f____ste jag med t____jp på v____rkm____starns bl____ckskylt
 6 vid kortv____ggen i v____rkstadskontoret.
 7 På kv____llen kom hyresv____rden in med f____m ____gg.
 8 "L____gg dem i pj____xan och s____n blir du bra", sa han.
 9 "Det var en m____rklig l____kekonst", t____nkte jag,
 10 "m____n han ____r ju en ____ldre m____nniska och s____kert ____rfaren."
 11 Jag h____llde d____rför ____ggen i pj____xan, och det st____rkte h____len
 12 dir____kt på stubben så att s____ga, och jag blev återst____lld.
 13 M____n pj____xan ____r s____n d____ss oanv____ndbar, ja, förd____rvad.

Facit

- 1 vecka stålverket värk hälen
 2 verkligen smärtsamt bläckpennan
 3 elva praktiga sjukanmälde
 4 fastän nått jämnt är
 5 fäste tejp verkmästarns bleckskylt
 6 kortväggen verkstadskontoret
 7 kvällen hyresvärden fem ägg
 8 Lagg pjäxan sen
 9 märklig läkekonst tänkte
 10 men är äldre människa säkert erfaren
 11 hällde därför äggen pjäxan stärkte hälen
 12 direkt säga återställd
 13 Men pjäxan är sen dess oanvändbar fördärvad

Repetera stavningen av följande ord:

deklaration generation gratulation irritation kollision konstruktion
produktion reaktion realisation reparation situation

12 Fyll i ord från ordsamlingen ovan i följande meningar. Ordens början anges.

- 1 En cykelreparatör utför r _____ och en gratulant
2 framför g _____. Genom en snabb r _____ i en
3 farlig s _____ har många bilförare undvikit en
4 k _____. P _____ minskar om det råder
5 i _____ på arbetsplatsen. Även om man köper på r _____
6 bör man titta på varud _____.

13 Repetition av sj-ljudet i några vanliga lånord.

Välj bland ch g j sh sch sj och fyll i.

- 7 _____ alett _____ amponera _____ arlakansfeber
8 _____ aufför _____ ema _____ ef _____ elé _____ enerös
9 _____ eni _____ ournal _____ Orts _____ oklad
10 _____ oppingväska _____ usterer _____ äferhund _____ enerad
11 _____ ack _____ assi

14 I följande ordsamling finns två ord, där j uttalas som sj-ljud.
Skriv dem efter rätt ordförklaring här nedan.

jacka jaguar japan jazzorkester jeep jodding jolle
journal jumper junta justera justitieminister juvel

- 12 dagbok, tidskrift: _____ rätta till, granska: _____

Facit	1 reparationer	7 sjalett schamponera scharlakansfeber
	2 gratulationer reaktion	8 chaufför schema chef gelé generös
	3 situation	9 geni journal shorts choklad
	4 kollision Produktionen	10 shoppingväska justera schäferhund generad
	5 irritation realisation	11 schack chassi
	6 varudeklarationen	12 journal justera

3 Fyll i tj-ljuden. Orden är från ordsamlingen.

1 En ____änslolös ____uv stal ett ____og ____urhudar ur ett ____ylrum
 2 från en ____inesisk ____örsnär. Han packade dem i en ____ista och
 3 ____örde dem till flygplatsen och därifrån med ____arterflyg till
 4 ____ile. En ____ock ____irurg ____öpte ____istan och betalade med en
 5 ____eck på ____ugo tusen pesos, varav ____uven betalade ____ugo pro-
 6 cent i ____ällskatt. Hur mycket ____änade han? Han hade ____usat till
 7 en ____eckiska, som var ____emist, så att hon betalade flygbiljetten.

4 Repetition. Fyll i tj-ljudet.

8 Min ____ära ____ell!
 9 I dag har jag ____ärat ____ärran och ____udrat ____urkalven vid ____ällan
 10 vid ____ärret. Jag har ____änat ____ugo kronor på att sälja de
 11 ____ockaste ____ycklingarna åt ____öpman ____äder. Den ____usiga ____olen,
 12 som Gun och jag var så för____usta i och ____ivades om, har hon
 13 ____atat sig till nu. En ____uv har varit i ____ällaren och stulit
 14 ____örsbärssaften. Jag hörde ett ____ut häromnatten och ____ikade ut,
 15 och då var det någon som sprang mot ____yrkan. Det var nog ____uven,
 16 för inte kunde det vara ____yrkoherden. Tur att jag hade ställt
 17 ____öttbullarna i ____ylskåpet i ____öket.
 18 För____yl dig inte! ____ära hälsningar och ____ugo tusen ____yssar!
 19 Din ____erstin.

Facit

1 känslolös	tjuv	tjog	tjurhudar	kytrum	11 tjockaste	kycklingarna	köpman	Tjäder
2 kinesisk	körsnär	kista			12 förtjusta	kivades		
3 körde	charterflyg				13 tjatat	tjuv	källaren	
4 Chile	tjock	kirurg	köpte	kistan	14 körsbärssaften	tjut	kikade	
5 check	tjugo	tjuven	tjugo		15 kyrkan	tjuven		
6 källskatt	tjänade	tjusat			16 kyrkoherden			
7 tjeckiska	kemist				17 köttbullarna	kylskåpet	köket	
8 kära	Kjell				18 Förkyl	Kära	tjugo	kyssar
9 tjärat	kärran	tjudrat	tjurkalven	källan	19 Kerstin			
10 kärret	tjänat	tjugo						